

Tygodnik Gospodarczy



Rok III

Poznań, dnia 1 marca 1947

Nr 9

Problemy dystrybucji

Osiągnięcia minionej wojny w zakresie dystrybucji mają charakter nie przemijający, dziwne, lecz i pierwsza wojna światowa też pozostawiła po sobie poważny dorobek w tej dziedzinie, tak jakby w najcięższych wzmaganach i ogniu walki dojrzewały nowe jej formy.

Właściwie rozwój zagadnień dystrybucji szedł w czasie wojny głównie w kierunku doskonalenia form reglamentowanej dystrybucji. Niemniej przy tej okazji została nawiązana istotna rola dystrybucji, uwytknieniu uległ jej funkcjonalizm. Okazało się mianowicie, że dystrybucja sama przez się nie tworzy wartości, natomiast ciężar jej leży zupełnie gdzieindziej, to znaczy, w jakim stopniu jest ona w stanie sprostać zadaniom, które na nią w czasie wojny sytuacja nakłada. Nie zysk stanowi o jej wartości i potrzebie istnienia, lecz funkcje i sposób ich wykonywania. W czasie wojny istotne było, aby aparat dystrybucyjny działał niezawodnie, uczciwie i jak najsprawniej wykonywał swe funkcje gospodarczo-społeczne, aby nie absorbował zbyt wiele aparatu ludzkiego i w sposób jak najracjonalniejszy gospodarzył posiadanymi zapasami dóbr w terenie, to znaczy, w danych warunkach wojennych przy minimum śródków, dawał maksimum korzyści społecznych. Ten aspekt funkcji społecznej pozostał, chociaż aparat dystrybucyjny służy już celom pokojowej gospodarki. Kontynuacją tej linii jest mianowicie gospodarka planowa.

W ramach gospodarki planowej dystrybucja odgrywa szczególnie ważną rolę, gdyż obok produkcji jest drugim ogniwem gospodarki.

Produkcja bez sprawnie działającego aparatu dystrybucyjnego traci swe znaczenie społeczne, a całe życie gospodarcze podlega wówczas wypaczeniu, uwstecznieniu i degeneracji. Jednakże plan gospodarczy wytyczając zasadniczy kierunek rozwoju życia gospodarczego, dyktowany interesem danego społeczeństwa, podporządkowuje wszystkie ogniwa życia gospodarczego określonej procedurze i celowi. W ten sposób dystrybucja staje się znowu zależną funkcją społeczną. To ma poważne konsekwencje — i definiuje rolę i znaczenie dystrybucji w gospodarce planowej. Zatem aparat dystrybucyjny musi być ściśle określony potrzebami gospodarczy kraju tak co do struktury, wielkości, zasięgu jak i techniki działania. Nie może, jak to było dotychczas w ramach liberalistycznej gospodarki, roz-

wijać się spontanicznie, lecz celowo i harmonijnie i zgodnie z zakreślona przez plan rolą. Nie do pomyślenia są więc takie przerosty czy niedorozwoje, jak to miało u nas miejsce do 1939 r., gdzie aparat dystrybucyjny swoją liczebnością przewyższał trzykrotnie potrzeby gospodarce, na odcinku handlu detalicznego, biorąc pod uwagę liczbę ludności w Polsce i jej zamożność w jednych dziedzinach, a natomiast brak było zupełnie zróżnicowania i specjalizacji branżowej. W konsekwencji tego nie rozwinął się zupełnie aparat hurtowy, nie dysponował odpowiednimi magazynami ani nowoczesną techniką rozdziału towarów.

Nim przedziemy do zagadnień związanych z polskim aparatem dystrybucyjnym, powrócimy jeszcze do osiągnięć z okresu wojny.

Dzięki gospodarce reglamentowanej zostało opracowane podstawowe zagadnienie dystrybucji a mianowicie terenowa lokalizacja aparatu dystrybucyjnego.

Jeżeli chodzi o potrzeby ludności cywilnej, to wyrażają one się w stworzeniu sieci tak zwanych punktów rozdzielczych, które musiały odpowiadać następującym wymaganiom:

1. musiały leżeć w najdogodniejszym punkcie dla danego ośrodka,
2. technicznie stać na poziomie gwarantującym sprawność obsługi,
3. moralnie dystrybutora musiało dawać gwarancję rzetelne go wywiązywania się z obowiązku.

Po raz pierwszy zastanowiono się nad racjonalnym rozmieszczeniem placówek dystrybucyjnych i uświadomiono sobie korzyści, jakie stąd wynikają.

Racjonalne rozmieszczenie aparatu dystrybucyjnego pozwoliło między innymi znacznie zredukować ilość personelu w nim zatrudnionego i znacznie lepiej wykorzystać jego czas pracy. Jeśli weźmiemy pod uwagę, że polski aparat dystrybucyjny nie był pod tym kątem widzenia nigdy rozpatrywany, to niemiłosiernie będzie dostrzec, jak wielkie możliwości mamy na tym jednym tylko odcinku.

Drugim takim osiągnięciem w zakresie dystrybucji jest gospodarka zapasami. Dzięki racjonalnej gospodarce zapasami zmniejszono poważnie ilość towarów i czas ich bezplodnego leżenia na magazynie, skracając drogę towaru od producenta do konsumenta.

Zracjonalizowanie gospodarki magazynowej wyrażające

W tym numerze:

Problemy dystrybucji. — Rozszerzenie ulg podatkowych dla repatriantów. — Opodatkowanie kancelarii notarialnych. — Wyjaśnienia w sprawach skarbowych. — Poradnik księgowego. — Bilansowa wartość składników majątkowych starych w minionym roku gospodarczym. — Arkusz kontrolny wpłat komornego. — Wyjaśnienia w sprawach księgowości. — Bieżąca ewidencja urzędów fabrycznych w kalkulacji kosztów własnych. — Komunikaty.

W najbliższych numerach:

Nowy dekret o podatku dochodowym. — Rozporządzenie wykonawcze do dekretu o pod. doch. — Wyjaśnienia do dekretu o post. pod. — Poradnik księgowego — Skrzynka odpowiedzi — Komunikaty.

Stałe działy:

Skarbowość — Księgowość — Pieniądz i kredyt — Sprawy socjalne — Komunikacja — Ustawodawstwo handlowe — Administracja przemysłowa — Przemysł — Rzemiosło — Handel.

się w przyspieszeniu obrotu towaru, to znaczy praca na tak zwanych minimach magazynowych pozwoliła zaopatrzyć względnie dobrze ludność przy niewielkich ilościach towaru. Poza tym, dzięki usprawnionej technice magazynowania oraz krótkiej drodze towaru od producenta do konsumenta w czasie, zmniejszono bardzo poważnie ilość marnotrawionego towaru. Popycie te są tak poważne, że na przykład w Anglii sięgały one w miliony funtów szterlingów, w Niemczech zaś stanowiły dumę aparatu dystrybucyjnego.

Jako trzecie osiągnięcie podnieść należy sprawę modernizacji techniki obrotu towarowego. Chodzi tu o całą gamę środków techniczno-organizacyjnych, które zastosowane w dystrybucji usprawniają ją, podnosząc tym samym jej wartość społeczno-gospodarczą, indywidualnie zaś biorąc, podnoszą rentowność poszczególnych zakładów. Dla przykładu wspomnę tutaj forsowanie towarów markowych jako tych, które gwarantują dzięki mechanicznemu ich pakowaniu szybkość obsługi i znikome marnotrawstwo towaru. Dalej np. modernizacja pracy biurowej przez daleko idącą mechanizację.

Są to tylko niewiele mówiące drobiazgi, ale tylko pozornie. Wprowadzenie np. jednej maszyny zelektryfikowanej do księgowania (typ. Continental-Adler) w pewnej hurtowni rozdziałowej, pozwoliło zredukować personel księgowy firmy o 70%, a poza tym, co jest równie ważne, uzyskano możliwość otrzymywania dokładnych danych sprawozdawczych o stanie przedsiębiorstwa na każde żądanie, rzecz bardzo trudna przy ręcznym księgowaniu. Znaczenie tych pozornych drobiazgów dla sprawności aparatu dystrybucyjnego jest ogromne, choć dotychczas zupełnie niedoceniane a wyrażające się oszczędnością wielu milionów godzin pracy i przyspieszeniem jej tempa.

Gdy przyjrzymy się sprawom dystrybucji w Polsce, to zauważymy, że poza szablonowym już podziałem na sektory: państwowy, spółdzielczy i prywatny wojna i czas powojenny nie przyniosły zasadniczych zmian w tej dziedzinie. Pod względem ilościowym stan nie uległ zmianie, podobnie jak i do wojny nie widzimy i obecnie żadnej myśli przewidniej regulującej to zagadnienie. Trzeba sobie zdać bowiem sprawę z tego, że aczkolwiek nasz aparat dystrybucyjny jest liczbowo rozdęty, to jednakże nie znaczy to, że z punktu widzenia społecznego jest on przez to wartościowy, że działa tym samym sprawnie, przeciwnie wzrost ilościowy placówek dystrybucyjnych ponad potrzeby gospodarcze należy uważać za objaw degeneracji, która nie pozwoliła wykształcić większych i sprawniejszych form dystrybucji. To też należy z pewnym sceptycyzmem traktować program rozbudowy spółdzielczych placówek dystrybucyjnych, przewidzianych w trzyletnim planie, chyba że spółdzielczość wystąpi

z własną racjonalną koncepcją sieci rozdziałowej. Jak dotychczas rozwój spółdzielczej sieci dystrybucyjnej nie zdradza tych założeń racjonalnych, nie znaczy to, aby prywatny aparat dystrybucyjny cechowały jakieś bardziej racjonalne przesłanki, bynajmniej, powstawał przecież w okresie liberalnej gospodarki, której założenia były całkiem odmienne od dzisiejszych. To też już przed wojną podnosiły się głosy nawołujące do unormowania tej sprawy, ale bezskutecznie. Sytuację naszego aparatu dystrybucyjnego pogarsza jeszcze fakt, że nie jest on racjonalnie rozmieszczony, co daje złudzenie niedostateczności sieci na jednym terenie, podczas gdy na innym sieć jest nieracjonalnie zagęszczona. Odnosi się to tak do miejskiego jak i wiejskiego aparatu dystrybucyjnego we wszystkich trzech sektorach, innymi słowy, powstawały placówki handlowe spontanicznie a nie tam, gdzie były potrzebne z punktu widzenia interesu społecznego. Sprawy te częściowo próbują regulować w miastach plany urbanistyczne, stwarzając wg. racjonalnych przesłanek punkty dystrybucyjne tam, gdzie one są najbardziej wskazane. Dotychczas w większym zakresie nie podejmowano żadnych planów lokalizacji aparatu dystrybucyjnego. Zamierza to zrobić spółdzielczość i Państwo. Sieć racjonalnie rozmieszczonego aparatu dystrybucyjnego w kraju wpłynęłaby niewątpliwie na jego usprawnienie.

Jednakże największą bolączką naszego aparatu dystrybucyjnego jest niesłychany prymityw techniki obrotu towarowego. Organizacyjnie i pod tym względem stoimy bardzo nisko w porównaniu ze światem. Podobnie jak w wielu innych dziedzinach życia, w handlu technika odgrywa bardzo poważną rolę i lekceważyć tego faktu nie wolno pod groźbą zatrzymania się w rozwoju. Właśnie w niedostrzeganiu ważności nowoczesnej techniki w dystrybucji widzimy przyczynę zacięć i braku sprawności w naszym rozdziałnictwie. Nie do pomyślenia jest sprawne zarządzanie gigantycznymi przedsiębiorzeniami, z jakimi mamy obecnie w Polsce do czynienia (przy pomocy prymitywnych metod), wówczas bowiem piętrzą się przeszkody nie do pokonania.

Na zakończenie stwierdzić należy, że dotychczas sprawy dystrybucji w Polsce regulowane są fragmentarycznie. Nie ujęto tego zagadnienia w całości i dlatego brak jest przesłanek (poza fragmentaryczną próbą, jaką jest w sektorze prywatnym koncesjonowanie przedsiębiorstw) do racjonalnego rozwoju, który widzimy w celowo zaplanowanej i sprawnej sieci dystrybucyjnej, operującej nowoczesnymi metodami techniki. Gdy to nastąpi dopiero wówczas aparat dystrybucyjny będzie mógł spełnić swą rolę społeczno-gospodarczą.

Grudziński Jerzy

Instytut Badania Handlu Wewnętrznego przy A. H. w Poznaniu.

Rozszerzenie ulg podatkowych dla repatriantów

Ministerstwo Skarbu biorąc pod uwagę, że repatriacja ludności na teren Państwa Polskiego ustalona w ramach układów zawartych pomiędzy P. K. W. N. a rządami Litewskiej, Białoruskiej i Ukraińskiej S. R. R. nie została ukończona w terminie do dnia 30 czerwca 1946 r., zezwala na warunkach dotychczas obowiązujących na korzystanie z ulg podatkowych podatnikom-repatriantom, którzy przybyli do Polski w jej obecnych granicach po tym terminie, tj. po dniu 30 czerwca 1946 r. lecz niepóźniej niż dnia 31 grudnia 1946 r.

Ulg dla podatników-repatriantów, którzy przybyli do Polski w ciągu drugiego półrocza 1946 r., przyznaje się na wniesione podania, w następującym rozmiarze:

1. Na okres lat 1946 i 1947, zwalnia się całkowicie od podatków państwowych repatriowane gospodarstwa wiejskie (osoby, które objęły gospodarstwa wiejskie na terenie Rzeczypospolitej — od tych gospodarstw). Pracowników wszelkiego rodzaju zwalnia się od podatku od wynagrodzeń na tych samych zasadach co i repatriowane gospodarstwa wiejskie.

2. Za rok gospodarczy 1946 i I półrocze 1947 pozostają podatników-repatriantów: jeżeli objęli placówki na terenie województw: dolno-śląskiego, na opolskiej części województwa śląsko-dąbrowskiego — z wyłączeniem powiatów bytomskiego, zabrzańskiego i gliwickiego, na terenie województwa zachodnio-pomorskiego, mazurskiego, gdańskiego

oraz na terenie powiatów przyłączonych do województwa poznańskiego zwalnia się od wszystkich podatków państwowych, z wyjątkiem nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego, opłat stemulowych, podatku spadkowego i od darowizn oraz obowiązków nabycia kart rejestracyjnych.

Jednak w tych przypadkach, gdy repatriant jest współnikiem przedsiębiorstwa, zakładu lub warsztatu rzemieślniczego z innymi osobami, które nie są repatriantami, nie korzysta on z ulgi w podatku obrotowym.

3. Za lata gospodarcze 1946 i 1947, jeżeli objęli placówki na pozostałych terenach, zwalnia się od podatku dochodowego w warunkiem, że podatek za wspomniane lata nie przekracza 2000 zł za każdy rok. Jeżeli wymierzony podatek byłby wyższy, to w każdym razie kwota 2000 zł podlega mimo to umorzeniu.

Ministerstwo Skarbu rozciąga ulgi podatkowe na zasadach powyższych także na tych podatników-repatriantów, którzy przybyli do Polski w jej obecnych granicach w okresie od dnia 1 stycznia 1944 r. do dnia 31 grudnia 1946 r. i obrali to samo miejsce zamieszkania i zarobkowania, które mieli do dnia 22 sierpnia 1944 r. Dotychczasowy warunek, że miejsce zamieszkania i zarobkowania musiało być inne, niż to, które mieli do 22 lipca 1944 r. został tym samym uchylony.

Data, od której zaczynają biec ulgi dla podatników-repatriantów przyznane w ramach dotychczasowych i nowych jest chwila powstania dla podatnika-repatrianta na

terenie Państwa Polskiego w jego obecnych granicach obowiązku podatkowego we wszystkich podatkach państwowych, których ulga ta dotyczy.

Ulgi podatkowe nie przysługują osobom prawnym, których bądź częściowo bądź też całkowicie udziałowcami są podatnicy-repatrianci, nawet wówczas, gdyby ci repatrianci byli indywidualnie uprawnieni do ulg.

Z ulg podatkowych nie mogą korzystać podatnicy-repatrianci, którzy:

1. przybyli skądkolwiek do Polski przed dniem 1-go stycznia 1944 r. i po dniu 31 grudnia 1946 r.

2. przybyli skądkolwiek do Polski nawet w okresie od dnia 1. stycznia 1944 r. do dnia 31 grudnia 1946 r., lecz w okresie do dnia 22 lipca 1944 r. nie mieli miejsca zamieszkania na terenie Litewskiej, Białoruskiej i Ukraińskiej S. R. R. zarówno w ich dawnych jak i obecnych granicach.

Opodatkowanie kancelarii notarialnych

Na tie wydanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości tymczasowej instrukcji w sprawie reorganizacji notariatu z dnia 17 lipca 1946 r., powstały wątpliwości co do sposobu opodatkowania notariatów podatkiem obrotowym i dochodowym.

Celem jednolitego unormowania tego zagadnienia Ministerstwo Skarbu wyjaśniło co następuje:

Na podstawie przepisów dekretu z dnia 24 stycznia 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 54) wszyscy notariusze zostali z dniem 31 lipca 1946 r. zwolnieni ze swych stanowisk. Jednocześnie zwolnieni notariusze w przypadku posiadania kwalifikacji zostali powołani do pełnienia obowiązków sędziego sądu okręgowego z tym, że mogą być upoważnieni do pełnienia obowiązków notariuszy.

Wedle tej instrukcji p. o. notariusza sędzieja jako zarządca dawnej kancelarii otrzymuje za sprawowanie czynności notarialnych dodatek miesięczny w określonej wysokości, resztę zaś przychodu po potrąceniu wszystkich wydatków i podatków przekazuje prezesowi sądu okręgowego do podziału między pracowników w formie zapomóg.

Z uwagi na to, że ani powołany dekret z dnia 24 stycznia 1946 r. ani też instrukcja Ministerstwa Sprawiedliwości

z dnia 17 lipca 1946 r. nie zmieniły uprawnień i charakteru samej instytucji notariatu, przeto zgodnie z przepisami art. 1 i 2 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym i art. 1 dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o podatku dochodowym, podmiotami podatku obrotowego i dochodowego od 1-go sierpnia 1946 r. są p. o. notariuszów sędziowie sądu okręgowego.

Dochód uzyskany przez notariuszy z kancelarii przed ich odwołaniem, tj. przed 1 sierpnia 1946 r. jest dochodem za cały rok 1946.

Przy ustalaniu zaliczek miesięcznych na podatek dochodowy dla nowych podmiotów podatkowych (p. o. notariuszy) za okres od 1 sierpnia 1946 r. do końca 1946 r. w celu ustalenia stopy podatkowej należy przyjmować mnożnik 5.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu na podstawie art. 10 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym ustaliło właściwość do wymiaru podatku obrotowego i dochodowego z kancelarii notarialnych według miejsca ich siedziby.

Wyjaśnienia w sprawach skarbowych Zajęcia uboczne księgowych — obowiązki podatkowe

W. N. — Milicz (Dolny Śląsk). — Z przedstawionego stanu faktycznego wynika, że głównym zajęciem Pana jest pełniona przez Niego praca w charakterze pracownika umysłowego za określonym stałym wynagrodzeniem. Niezależnie od tego wykonywa Pan zajęcia uboczne w formie prowadzenia ksiąg handlowych.

Miejscowy urząd skarbowy zażądał nabycia karty rejestracyjnej z tytułu wspomnianych zajęć ubocznych oraz wpłacania miesięcznych zaliczek na podatek obrotowy według 4% stawki podatkowej a nadto wpłacania zaliczek miesięcznych na podatek dochodowy.

Zachodzi pytanie, czy i w jakiej mierze podlega Pan z tytułu zajęć ubocznych podatkowi obrotowemu i dochodowemu niezależnie od podatku od wynagrodzeń z tytułu stałego zajęcia zawodowego.

Mniemanie, jakoby podatкови obrotowemu podlegały tylko przedsiębiorstwa, jest mylne. Dekret z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 23 z r. 1946) stanowi, iż podatкови obrotowemu podlegają prywatno-prawne zawodowe i odpłatne świadczenia rzeczy lub usług niezależnie od tego, czy wykonywane tych świadczeń odbywa się z zachowaniem warunków prawem przepisanych, przy czym obowiązki podatkowy ciąży na osobach, wykonywujących wspomniane świadczenia.

Do grupy prywatno-prawnych odpłatnych świadczeń usług należały w szczególności: świadczenia osób, wykonywujących wolne zajęcia zawodowe, jak np. świadczenia lekarzy, adwokatów, inżynierów, techników itp.

W konkretnym przypadku „prowadzenie ksiąg handlowych u kilku kupców” stanowi niewątpliwie prywatno-prawne, zawodowe i odpłatne świadczenia wykonywane przez księgowego.

Art. 3 pkt 8 powołanego dekretu o podatku obrotowym zwalnia jednak od podatku obrotowego „świadczenia spełniane za wynagrodzeniem, podlegającym podatкови od wynagrodzeń”.

By zwolnienie to mogło skutkować, należy rozstrzygnąć pytanie wstępne, czy w konkretnym przypadku wynagrodzenia z tytułu zajęć ubocznych będą mogły być zaliczone do wynagrodzeń, podlegających podatкови od wynagrodzeń według obowiązujących w tej mierze przepisów.

Stosownie do postanowień dekretu o podatku od wynagrodzeń z dnia 18 sierpnia 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 220) wraz z późniejszymi zmianami oraz postanowien rozporządzenia wykonawczego do tegoż dekretu z dnia 1 marca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 75) podatкови od wynagrodzeń podlegają wynagrodzenia za pracę i wszelkiego rodzaju świadczenia w pieniądzu lub w naturze otrzymane przez pracownika z tytułu pełnionej przez niego pracy.

Do kategorii wynagrodzeń za pracę należą między innymi wynagrodzenia wynikające ze stosunku umowy o pracę. Stosunek umowy o pracę pracowników umysłowych do których należą księgowi, reguluje prawo pracy a w szczególności rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 16 go marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323) wraz z Działem I Tytułu XI Kodeksu Zobowiązań (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 593 z r. 1933).

W przypadku, gdy ze względu na odmienny od ogółu pracowników zakres obowiązków, czas zatrudnienia danej osoby lub inne okoliczności powstaje wątpliwość, czy w ogóle zachodzi stosunek umowy o pracę (jak w tym przypadku księgowy na godziny) należy ustalić, czy całokształt praw i obowiązków danej osoby jest normowany przepisami z zakresu prawa pracy. W razie nasuwającej się trudności w określeniu charakteru zatrudnienia tej osoby można zasądzić opinii związku zawodowego, do którego należy ogół pracowników danego zakładu pracy.

Z powyższego wynika, że o stosunku umowy o pracę decyduje stan faktyczny. Istotnym dla ustalania stosunku umowy o pracę będzie stwierdzenie istnienia faktycznej zależności pracownika od pracodawcy, wyrażającej się w

obowiązku podporządkowywania się pierwszego temu ostatniemu, przejawiającemu się brakiem samodzielności co do przedmiotów, rozmiaru, czasu, miejsca i sposobu wykonywania pracy, o których decyduje pracodawca.

Jeżeli więc między Panem a poszczególnymi osobami, u których prowadzi Pan księgi, faktycznie istnieje tego rodzaju umowy o pracę i Pan prace swoje wykonuje w ramach tych umów, to otrzymywane od poszczególnych pracodawców świadczenia stanowią wynagrodzenie za pracę, podlegające podatkowi od wynagrodzeń, a tym samym zwolnione są od podatku obrotowego; w konsekwencji nie ma również obowiązku nabycia karty rejestracyjnej.

W przypadku, gdy wynagrodzenie przekracza minimum wolne od podatku, to pracodawca obowiązany jest dokonać przy wypłacie wynagrodzenia obliczenia i potrącenia należnego podatku od wynagrodzeń (jeżeli w myśl umowy nie ponosi go z własnych funduszy) i wpłacenia go do kasy właściwego urzędu skarbowego.

Z uwagi jednak na to, że wynagrodzenie pobierane od poszczególnego pracodawcy prawdopodobnie nie przekracza kwoty 100.000 zł w stosunku rocznym, przeto każdy z pracodawców zobowiązany jest uiścić z własnych funduszy do dnia 7 każdego miesiąca dodatkową opłatę według skali z art. 13 dekretu o podatku od wynagrodzeń.

W niniejszym przypadku zachodzą jednak warunki przewidziane w § 33 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego do przytoczonego art. 13, który obniża stawki dodatkowej opłaty pracodawcom, zatrudniającym pracowników na podstawie stosunku pracy, lecz w zakresie niepełnego dnia pracy — w stosunku do wynagrodzeń wypłacanych tym kategoriom pracowników:

a) o 50%, jeżeli pracownik jest zatrudniony przynajmniej u 2 pracodawców, b) o 75%, jeżeli jest zatrudniony przynajmniej u 4 pracodawców, c) o 85%, jeżeli jest zatrudniony przynajmniej u 6 pracodawców. Wymieniona ulga przysługuje w tych tylko przypadkach, gdy pracodawca będzie prowadził wykaz pozostałych pracodawców zatrudniających danego pracownika z podaniem dokładnego ich adresu.

Przyjmując, że świadczenia otrzymywane za prowadzenie ksiąg są wynagrodzeniami za pracę, to ciąży na Panu obowiązek złożenia po upływie roku w terminie do 15-go stycznia roku bezpośrednio następującego właściwemu urzędowi skarbowemu zeznania podatkowego o otrzymanych

w ubiegłym roku wynagrodzeniach od wszystkich pracodawców (bez względu na ich wysokość a więc również wynagrodzenia, które nie podlegały opodatkowaniu u poszczególnych pracodawców); równocześnie należy uiścić tytułem podatku od wynagrodzeń różnicę między należnością podatku od łącznego rocznego wynagrodzenia według skali art. 11 dekretu o podatku od wynagrodzeń, a kwotę potrąconą tytułem podatku w ciągu ubiegłego roku.

Podkreślić jednak należy, że jeżeli urząd skarbowy żądał w konkretnym przypadku wykupienia karty rejestracyjnej i opłacenia podatku obrotowego i dochodowego, to najprawdopodobniej poprzednio ustalił, że warunki na jakich Pan u poszczególnych kupców prowadzi księgi handlowe nie przemawiają za przyjęciem stosunku umów o pracę. Należy przyjąć, że urząd skarbowy ustalił odnośne okoliczności faktyczne podczas przeprowadzania lustracji przedsiębiorstw, w których prowadzi Pan księgi lub drogą osiągnięcia informacji u odnośnych pracodawców.

Zależnie od okoliczności faktycznych, urząd skarbowy zakwalifikował odnośne umowy bądź jako umowy o dzieło (np. w razie zobowiązania się do sporządzenia bilansu, inventarza, założenia ksiąg, zamknięć miesięcznych itp.), bądź jako umowy o zlecenie, tj. przyjęcie zobowiązania do dokonania określonych czynności dla zleceniodawcy albo wreszcie jako umowy o świadczenie usług, nieuregulowane jako szczególny rodzaj umowy (np. o pracę).

Tego rodzaju stosunki umowne należy traktować jako wykonywanie zajęcia zawodowego lub zatrudnienia o celach zarobkowych, chociażby wykonywane odbywało się ubocznie poza głównym zajęciem.

Czynności wykonywane w tych ramach są prywatnoprawnymi zawodowymi i odpłatnymi świadczeniami usług, podlegającymi podatkowi obrotowemu. Podstawę opodatkowania stanowi obrót, którym jest odpłata a więc przypadający ekwiwalent bądź pleniężny bądź też w naturze za spełnione świadczenia. Stawka podatkowa wynosi 4%.

Nadwyżka przychodu (tj. różnica między sumą przychodów a kosztami ich uzyskania) osiągnięta z zajęcia zawodowego i wszelkiego zatrudnienia o celach zarobkowych, z wyjątkiem wynagrodzeń za pracę (w niniejszym przypadku będzie to wynagrodzenie z tytułu zajęcia głównego) podlegają podatkowi dochodowemu na podstawie dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o podatku dochodowym. Do kosztów uzyskania przychodów należy tu również opłata za kartę rejestracyjną i podatek obrotowy.

Poradnik księgowego

Konta majątku stałego, kapitałów własnych i sprawozdawcze według jednolitego planu kont

Identyczną nazwę jak zatytułowany artykuł nosi klasa pierwsza w jednolitym planie kont oznaczona cyfrą „0”. Opierając się na ogólnym planie, podanym w poprzednim numerze „Tygodnika”, przechodzimy do analizy tej klasy. W większym a nawet w średnim przedsiębiorstwie handlowym czy przemysłowym posługiwanie się wyłącznie grupami byłoby nie wystarczające a to z uwagi na konieczność nadania rachunkowości większej przejrzystości.

Jak wynika z przeprowadzonego podziału na grupy, przeznaczono w tej klasie dla kont:

- a) majątku stałego cyfry 00—07
- b) kapitałów własnych „ 08
- c) sprawozdawczych, tj. bilansów i rk. strat i zysków „ 09.

Ostatnia grupa kont majątku stałego ujawnia coroczne sprostowanie wartości z tytułu zużycia tego majątku. Występuje ona w bilansie po stronie pasywów pod nazwą „Funduszu amortyzacyjnego” albo „Umorzenie wartości majątku stałego”. Z tych przyczyn przy stosowaniu jednolitego planu kont należy stosować metodę pośrednią — odpisów, polegającą na tym, że w aktywach zachowujemy wartość początkową, tj. nabycia lub wytworzenia stałych składników majątkowych, natomiast w pasywach wartość równającą się sumie nagromadzonych corocznie odpisów.

Stosując w dalszym podziale grup rozbić kierować się należy:

- 1. względami służebności poszczególnych składników majątkowych, to znaczy oddzielnie potraktować te,

które wchodzi w bezpośredni skład danego przedsiębiorstwa, oddzielnie zaś innego charakteru, np. składniki związane ze świadczeniami na rzecz pracowników, składniki pozazakładowe, tj. takie, które nie posiadają żadnego związku z zasadniczą działalnością gospodarczą przedsiębiorstwa;

- 2. branżowością. — W tym wypadku następuje z reguły porozumienie po przez zrzeczenie, w przedsiębiorstwach państwowych lub stojących pod zarządem państwowym przez zarząd centralny, który uzyska zgodę kompetentnego ministerstwa.

Biorąc powyższe momenty pod uwagę, zgodnie z jednolitym planem kont uwzględniono:

w grupie 00 dalszy podział, przyjmując liczby:
000—003 dla placów, gruntów i terenów,
004—009 dla budowli, budynków i zabudowań,

w grupie 01 podział na:
010—015 dla maszyn,
016—018 dla urządzeń technicznych,
019 dla środków transportowych,

w grupie 02 podział na:
020—023 dla narzędzi, sprawdzianów, przyrządów, modeli, wyposażenia sal i magazynów, wyposażenia laboratoriów,
023—024 dla urządzeń biurowych i maszyn biurowych,
025—027 dla wyposażenia pozazakładowych,
028—029 dla inventarza żywego,

w grupie 03 podział na:

- 030—035 dla inwestycji budowlanych,
- 036—037 dla inwestycji maszynowych,
- 038—039 dla innych.

Grupa 04 jest wolna, to znaczy może być wykorzystana w pewnych branżowych przedsiębiorstwach handlowych lub przemysłowych, o ile będzie tego wymagała potrzeba.

W grupie 05 podział na:

- 050—052 dla znaków towarowych, patentów, koncesyj,
- 053—059 dla kosztów organizacyjnych przedsiębiorstwa, kosztów badań technicznych itp., jeżeli wydatki na powyższe są tak wysokie, że trzeba będzie je rozłożyć na kilka lat celem ich zupełnego umorzenia.

Grupa 06 może uwidaczniać podział na podgrupy, jeżeli posiadamy różnego rodzaju udziały w innych przedsiębiorstwach, biorąc pod uwagę prawny punkt widzenia.

Umorzenie wartości majątku stałego w grupie 07 winno znaleźć swój odpowiednik cyfrowy do wyżej cytowanych składników majątkowych stałych, a zatem tworzymy podgrupę:

- 070 dla umorzenia wartości terenów i budowli,
- 071 dla umorzenia wartości maszyn, urządzeń technicznych i środków transportowych, stosując w miarę potrzeby (w większych przedsiębiorstwach) dalszy podział przy wykorzystaniu liczb czterocyfrowych,
- 075 dla umorzenia wartości niematerialnych i prawnych.

Na podkreślenie zasługuje i ta uwaga, że inwentarz żywy, wykazywany w podgrupie 028 lub 029 nie podlega umorzeniu. Wykazujemy go przeto według ceny kupna, jeżeli nie obowiązują inne zarządzenia np. ze strony urzędu skarbowego, przy wycenie do bilansu. Zazwyczaj obowiązuje tabela wartości inwentarza żywego, w której uwzględnia się wiek danych sztuk.

Powracając do grupy „03”, w której zbieramy poczynione wydatki na inwestycje, należy odróżnić inwestycje:

- a) wykonane przez obce przedsiębiorstwa i
- b) przeprowadzone we własnym przedsiębiorstwie.

Pierwsze księgujemy na odpowiednich kontach w podgrupach 030—039, natomiast we własnym zakresie wykonane na kontach klasy czwartej, z której przenosimy na właściwe konta w grupach 00—02, jeżeli zostały ukończone w danym roku gospodarczym, nieukończone przejdą do grupy 03.

Ze względu na konieczność prowadzenia miesięcznego rozliczenia na tzw. arkuszach rozliczeniowych kosztów, praktyczniej przerzucić wydatki związane z inwestycjami, które znajdują się w klasie czwartej, w okresach miesięcznych na grupy 03. Grupowanie wszystkich kosztów dokonuje się poprzez klasę siódmą. Technkę księgowania tego zagadnienia omówimy oddzielnie.

Bilansowa wartość składników majątkowych stałych w minionym roku gospodarczym

W ubiegłym roku poruszaliśmy na łamach Tygodnika możliwość przeprowadzenia korekty bilansowej za rok 1945 w odniesieniu do składników majątkowych stałych, co do których obowiązywał mnożnik dziesięciokrotny.

W Dzienniku Ustaw z dnia 16. stycznia br. (nr. 3/47) ukazało się rozporządzenie ministra skarbu w sprawie wykonania dekretu o podatku dochodowym, w którym (§ 18) podano wyjaśnienia do art. 8 ust. 4 dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. nr. 2/46 poz. 14).

Dotyczy ono wyceny wartości przedmiotów i praw majątkowych stanowiących własność podatnika przed dniem 1 września 1939 r. do bilansu. Punktem wyjściowym do ustalenia wartości bilansowej jest cena kupna lub wylwornienia z zastorowaniem mnożnika dwudziestopięciokrotnego.

Jeżeli nie dysponujemy wystarczającym dowodem ceny kupna lub wylwornienia składników stałych sprzed 1. 9. 1939 r., wówczas wartość tę ustala władza podatkowa po zasięgnięciu opinii biegłych z zastosowaniem wyżej wspomnianego mnożnika.

Odnosnie przedmiotów i praw majątkowych, które nabyto po dniu 31 sierpnia 1939 r., a których cena nie była

Grupa 08 przeznaczona jest na kapitał zakładowy i rezerwy kapitałowe. W dalszym podziale tej grupy uwzględniamy podgrupy:

- 080 dla kapitału zakładowego,
- 081 dla rezerw kapitałowych,
- 082 dla sprostowania wartości kapitału zakładowego,
- 083—088 wolna,
- 089 dla wyników z lat poprzednich, tj. tych, które nie zostały dotychczas podzielone lub wyrównane (straty).

W przedsiębiorstwach prywatnych, w których występuje rachunek prywatny jako subkonto konta kapitału zakładowego tworzymy w podgrupie 089 dalszy podział a mianowicie:

- 0800 — kapitał zakładowy,
- 0801 — rk. prywatny.

Sprostowanie wartości kapitału zakładowego (podgrupa 082) może mieć miejsce z różnych przyczyn. Tak np. wypada to konto zaprowadzić przy ewtl. przeprowadzeniu zmiany wartości przedmiotów i praw majątkowych po myśli § 18 rozporządzenia ministra skarbu z dnia 6 grudnia 1946 r. w sprawie wykonania dekretu o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. nr. 3 z dnia 16 stycznia 1947 r.) Zaistnieć może na innym miejscu taki zbieg okoliczności, że w bilansie otwarcia pominięliśmy pewien składnik majątkowy, który niewątpliwie należy w księgach uwidocznic. Tego rodzaju księgowanie przeprowadzamy również przy pomocy podgrupy 082, obciążając nim odpowiednie konta składników majątkowych stałych lub obrotowych.

Księgowanie wprost na kapitale zakładowym jest w przedsiębiorstwach u osób prawnych z tego tytułu niemożliwe, ponieważ kapitał ten zachować musi zasadę niezmienności, — tzn. wówczas, gdy brak księgowemu właściwej podkładki dowodowej, która upoważniłaby go do dokonania jakiegokolwiek zmiany zasadniczego kapitału.

Ostatnia grupa klasy rezerwy dotyczy rachunków sprawozdawczych z następującym dalszym podziałem:

- 090 Rachunek wyników
- 0900 Rachunek wyników okresowych,
- 0901 Rachunek wyników rocznych.
- 099 Bilanse:
- 0990 Bilans otwarcia.
- 09900 Bilans okresowy.
- 09901 Bilans roczny.
- 0999 Bilans zamknięcia:
- 09990 Bilans okresowy,
- 09991 Bilans roczny.

Sporządzając coroczne bilanse należy omówione składniki wykazywać w kolejności zgodnej z jednolitym planem kont, a więc na pierwszym miejscu wyszczególniamy place, grunty i tereny itd., podając obok odpowiednie cyfrowe oznaczenia planu kont.

mgr M. Nowicki.

wyrażona w złotych, należy przeliczyć na złote według relacji obowiązującej. W wypadkach wątpliwych decyduje i tutaj władza podatkowa w porozumieniu z biegłymi.

To podwyższenie wartości tych składników majątkowych pociąga za sobą jednocześnie tylokrotne zwiększenie odpisów corocznych, z tym, że po myśli § 25 ust. 4 wyżej cytowanego rozporządzenia podatnicy, prowadzący księgi handlowe, winni 24/25 tych odpisów wykazać po stronie pasywów w bilansie na specjalnym koncie „Nadzwyczajne odpisy na zużycie”.

Ponieważ rozporządzenie to weszło w życie z dniem 1 stycznia 1946 r. poprawki z tego tytułu obowiązujące należy przeprowadzić w dniu 1 stycznia minionego roku drogą sprostowania bilansu otwarcia.

Tego rodzaju podwyższenie wartości składników majątkowych stałych powoduje konieczność równomiernego zwiększenia jednego ze składników kapitałowych. Z drugiej strony pewnej ostrożności wymaga księgowie przeprowadzenie tego zagadnienia, by w jak najdalej możliwy sposób zachować ciągłość bilansową. W przedsiębiorstwach o osobowości prawnej, jak i sądownie zarejestrowanych nie może z tego tytułu ulec zmianie zasadniczego kapitału zakładowego.

tym bardziej, że ewtl. jego sprostowanie w roku 1946 mogłoby z różnych przyczyn powodować zmianę i w następnych latach, pociągając za sobą bądź co bądź zbędny koszt.

Z powyższych przyczyn posiłkujemy się pomocniczym kontem kapitałowym, które posiadać będzie charakter wyłącznie wyrównawczy w odniesieniu do zachowania równowagi bilansowej i jednocześnie korygujący kapitał własny przedsiębiorstwa.

W tych przedsiębiorstwach, które prowadzą księgowość według jednolitego planu kont, dysponujemy odpowiednim kontem w klasie zerowej, a mianowicie „082 — Sprostowanie wartości kapitału zakładowego”, — w innych natomiast np. przy prowadzeniu ksiąg handlowych metodą tabelaryczną (amerykańską) wypada nam z konieczności tego rodzaju

konto pomocnicze stworzyć, — tym bardziej, że inny mnożnik może być obowiązujący w bieżącym roku gospodarczym.

Technika uwidocznienia odpisów zaś powoduje w logicznej konsekwencji stosowania metody pośredniego (pasywnego) stosowania odpisów, by z tytułu 24/25 części wykazać na oddzielnym rachunku po stronie pasywów, jak to wyżej nadmieniliśmy.

Uwagi powyższe dotyczą przede wszystkim tych przedsiębiorstw, które prowadzą księgi handlowe. W księgowości uproszczonej, czy tzw. podatkowej czynimy to poza stosowanymi księgami zasadniczymi we formie załączników do sprawozdania rachunkowego, tj. bilansu i rk. strat i zysków.

mgr M. Nowicki.

Arkusz kontrolny wpłat komornego

Nawiązując do ostatniej części artykułu o księgach podatkowych w nr. 7 Tygodnika z dnia 15. 2. br., w którym omówiliśmy księgę podatkową nr. 5, przeznaczoną dla właścicieli nieruchomości budynkowych wyjaśniamy, że niezależnie od omówionej już księgi należy ponadto prowadzić arkusz kontrolny wpłat komornego.

W arkuszu tym według kolejnego oznaczenia lokalu wykazujemy przyjmowane wpłaty miesięczne tytułem ko-

mornego (czynszu) z rozprawdzeniem na poszczególne miesiące. Ponadto w zestawieniu rocznym ujawnić należy zaległości za miniony jak i kończący się rok obrachunkowy.

Notowane w tym arkuszu wpłaty winny w sumie być zgodne z księgą podatkową nr. 5, w której znajdujemy odpowiednio rozbięcie wpływów po stronie przychodu.

Wzór arkusza przedstawiamy poniżej.

Arkusz kontrolny wpłat komornego

Nr lokaln	LOKAL				Zaległość na 1. I. 194 r. zł	Wpłaty tytułem komornego w miesiącach						Ogólna suma wpłacona w 194 r.	Zaległa na 31. XII 194 r.
	Nazwisko lokatora	Umówione komorne (czynsz) miesięczne		Styczeń		Luty		Te same rubryki do końca roku jak 6 i 7	8 do 17				
		od dnia	zł			za okres	zł						
										za okres	zł		
1	2	3	4	5	6	7	8 do 17	18	19				

Wyjaśnienia w sprawach księgowych

P. Z. M. — Kalisz. — Na temat sposobu przeprowadzenia przeszacowania remanentów sprzed 1. 9. 1939 r. w roku sprawozdawczym 1945 pisaliśmy w nr. 48 Tygodnika z 1946 roku na str. 380. Niezależnie od wydanego swego czasu okólnika ministra skarbu w powyższej sprawie dalsze wyjaśnienia znajdują się w rozporządzeniu ministra skarbu z dnia 6. 12. 1946 r. w sprawie wykonania dekretu o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. 3 z dnia 16 stycznia 1947 r. poz. 13, § 43).

J. R. — Nieszawa. — Daninę narodową traktujemy na równi z podatkiem dochodowym, a zatem księgujemy według jednolitego planu kont w klasie drugiej jako nakłady i straty pozaoperacyjne i nadzwyczajne.

Przy podziale grupy 20 na dalsze podgrupy uwzględniamy:

207 Podatki od dochodu i majątku.

2070 Podatek dochodowy.

2071 Podatek majątkowy.

Ponieważ danina narodowa jest podatkiem majątkowym, więc zaksięgujemy sumę wymiarową w ciężar konta 2071.

Przy wycenie wszelkiego rodzaju towarów, tj. pochodzących z własnej produkcji lub obcej, jako podstawę należy brać jako punkt wyjściowy cenę ostatniego okresu, a więc w miesiącu grudniu. Gdyby na przestrzeni tego miesiąca miały miejsce większe wahania, miarodajne są ceny końcowe najbliższe okresu sprawozdawczego.

E. Cz. — Maków. — Przedsiębiorstwo, które w 1946 r. nie prowadziło żadnych ksiąg handlowych, jest zobowiązane w nowym roku gospodarczym ujawnić w chwili otwarcia wszystkie składniki majątkowe, które wchodziły w skład przedsiębiorstwa, — zwłaszcza w tym przykładzie, gdy z dnem 1 stycznia br. ciąży obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych. Tym samym dotyczy to również gotówki posiadanej na dzień 31 grudnia 1946 r.

Podejmowane sumy pieniężne lub towar na potrzeby prywatne właściciela należy bieżąco wykazywać w księgach. Tłumaczenie, że na utrzymanie czerpano z innych, często niejasnych źródeł, jest zbyt problematyczne i może budzić pewne zastrzeżenia ze strony organów kontrolujących działalność przedsiębiorstwa na podstawie prowadzonych ksiąg.

Uzyskana pożyczka w minionym roku wystąpi po stronie aktywów w jednym ze skadników majątkowych (w omawianym przykładzie pod „Inwestycje” lub „Nieruchomości”) natomiast po stronie pasywów jako zobowiązanie z tytułu udzielonych pożyczek.

Jeżeli w minionym roku gospodarczym nie prowadzono żadnych ksiąg, a w nowym roku pokrywa się pozostałe pożyczki z tytułu zaległych kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa, wówczas można pożyczki te wstawić jako zobowiązania do bilansu otwarcia, albo pomijając je obciążamy prywatny rachunek właściciela. Tego rodzaju wydatki nie mogą mieć żadnego wpływu na wynik działalności przedsiębiorstwa w nowym okresie gospodarczym.

Wytyczne odnośnie prowadzenia ksiąg, rejestracji itp. wydała Naczelna Izba Aptekarska w Warszawie, która swego czasu wszystkim aptekom w Polsce przesłała wyczerpujące instrukcje. Prosimy przeto w tej sprawie zwrócić się do właściwej terytorialnie izby aptekarskiej.

Odkładanie dowodów w przedsiębiorstwach, które prowadzą księgi handlowe, jest dozwolone pod warunkiem łatwości ich odszukania przy kontroli.

Na temat kradzieży i potrącalności od dochodu pisaliśmy w nr. 5 „Tygodnika” z dnia 1. lutego br. w Skrzynce odpowiedzi księgowego (str. 37).

Księgowość winna obejmować wszelkie zobowiązania przedsiębiorstwa bieżąco, a zatem powstałe i niezapłacone zobowiązania wobec instytucji państwowych czy samorządowych należy ujawnić w chwili ich powstania.

Bieżąca ewidencja urządzeń fabrycznych w kalkulacji kosztów własnych

Niezależnie od jednorazowej, częstokroć bardzo żmudnej pracy włożonej w zaprowadzenie ewidencji wszystkich urządzeń, konieczną sprawą jest stałe kontrolowanie i notowanie zupełnie ściśle wszystkich zachodzących zmian w tych urządzeniach, które wywierają wpływ na zwiększenie bądź zmniejszenie ich wartości a więc i stawek amortyzacyjnych.

Zakup nowego urządzenia udokumentowany jest zawsze rachunkiem dostawcy. Założenie więc nowej karty ewidencyjnej oprócz się musi na tym rachunku, na ofercie zawierającej niezbędne dane (w myśl omówionych zasad w poprzednim artykule) techniczne oraz specyfikacji dostawy ustalającej termin dostawy. Wszystkie te dokumenty sprawy i zapisania do karty ewidencyjnej winny być oznaczone numerem inwentarzowym (numer ten jednocześnie winien trwale być umieszczony na danym urządzeniu) oraz numerem klasy miejsca kosztów. Oryginał rachunku otrzymuje księgowość główna do dalszej manipulacji, na jego zaś miejsce zostaje zachowany odpis. Z tych dokumentów zostaje w ten sposób założony akt danego urządzenia.

Z tą chwilą dane urządzenie musi znajdować się pod stałą kontrolą (z punktu widzenia kosztów). Rozpatrzmy kolejno wszystkie momenty tej kontroli.

Montaż i ustawienie danego urządzenia w miejscu przyszłej pracy może być dokonane całkowicie przez dostawcę jak i wykonane własnymi środkami przy użyciu własnych materiałów. W pierwszym wypadku dla odpisania wartości będzie służyć rachunek dostawcy, w danym wypadku koszty robocizny i materiałów oraz dodatek kosztów wspólnych. Dla ujęcia tych kosztów i stworzenia ich zbiornicy wystawić należy zlecenie fabryczne, oznaczone numerem według przyjętej w danym przedsiębiorstwie numeracji zleceń. Wszystkie dokumenty w postaci kart roboczych oraz kwitów magazynowych zejdą się wówczas w kalkulacji kosztów i po doliczeniu kosztów wspólnych zostaną przekazane do ewidencji urządzeń, gdzie przechowywane będą w akcie danego urządzenia. Suma kosztów zapisana zostanie do karty ewidencyjnej danego urządzenia, z warunkiem wystawienia i przekazania do księgowości głównej odnośnego dokumentu wewnętrznego.

W wypadkach wykonania nowego urządzenia we własnym zakresie należy postąpić w sposób identyczny jak przy montażu własnymi środkami.

Drugim momentem wpływającym na stawkę amortyzacyjną jest remont danego urządzenia. Jak to już wyjaśniliśmy, nie wszystkie remonty zostają zaliczone do amortyzacji, a jedynie tylko te, które zostały określone w granicach wartości pieniężnych, wydatkowanych na ten cel i mających charakter długoterminowego zachowania zdolności użytkowej.

Ustalenie globalnej sumy każdego takiego remontu opiera się na systemie wyjaśnionym wyżej na przykładzie montażu nowego urządzenia we własnym zakresie.

Dalszym momentem wymagającym dopisania wartości danego urządzenia. Wszystkie dokumenty zarówno pochodzące z zewnątrz jak i wewnętrzne muszą zbiec się razem i być przeprowadzone organizacyjnie w sposób wyżej podany.

Ponieważ przeważnie prace związane z montażami i remontami trwają pewien dłuższy czas, to przyjmujemy zaw-

sze jako zasadę, że datę dopisania wartości ustala się w chwili zakończenia tych prac.

Wreszcie ostatnim momentem jest usunięcie z użycia danego urządzenia.

Tu musimy rozróżnić dwa przypadki. Może się zdarzyć, że dane urządzenie usunięto z pracy przed terminem pełnego zamortyzowania. Dla celów kalkulacji jest to obojętne, musi być jednak w ewidencji odnotowane skreślenie pozycji inwentarzowej i podane do księgowości głównej. Sprzedaż tego urządzenia i osiągnięcie pewnej sumy wpływu jest również obojętne.

Odwrotnie, dane urządzenie po pełnym zamortyzowaniu pracuje nadal. Musi być wówczas (wyłącznie dla kalkulacji) przeprowadzony nowy rachunek i ustalona nowa stawka amortyzacyjna. Rozważając tę stronę zagadnienia teoretycznie może się zdażyć, że dane przedsiębiorstwo pracuje na urządzeniach całkowicie zamortyzowanych.

Wówczas koszt własny wyrobów wypadłby niższy w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami, względnie z innymi wydziałami tegoż samego przedsiębiorstwa, co byłoby fałszywe z punktu widzenia kosztu własnego i prowadziłoby do błędnych wniosków o rentowności.

Ponieważ księgowość przedsiębiorstwa tych momentów nie uwzględnia, a ewidencyjnie opiera się na rejestracji urządzeń prowadzonych w kalkulacji kosztów własnych, to w celu uniknięcia pomyłek, karty ewidencyjne urządzeń wycofanych, lecz amortyzowanych dalej oraz urządzeń pracujących nadal po ich zamortyzowaniu całkowitym, muszą zewnętrznie różnić się od pozostałych, sygnalizując w ten sposób odmienny ich charakter kalkulacyjny.

Wreszcie należy wspomnieć o urządzeniach wynajmowanych bądź dzierżawionych. Amortyzacja ich należy do właściciela. Natomiast dla przedsiębiorstwa użytkującego zamiast stawki amortyzacyjnej wchodzi stawka wynajmu względnie dzierżawy oraz koszty remontu, montażu itp. Koszty unowocześnień mogą wchodzić w grę wówczas tylko, jeśli są odpowiednio przeprowadzone umownie z właścicielem.

Na kalkulację amortyzacji mają poza tym jeszcze wpływ zmiany organizacyjne natury wewnętrznej przedsiębiorstwa.

Będą istnieć urządzenia, które z punktu widzenia potrzeb wytwórczych zostają przenoszone do innych wydziałów. Niezbędną jest rzeczą, aby taka zmiana była wiadoma w kalkulacji a to w celu przeniesienia amortyzacji na wydział użytkujący dane urządzenie.

Będą istnieć urządzenia, które zostały zakupione z myślą tworzenia pewnych rezerw technicznych. To samo może się zdarzyć z urządzeniami pracującymi, które w pewnym momencie usunięto do rezerwy. Dla takich urządzeń z punktu widzenia kalkulacji i utrzymania jej w ciągłości tworzy się stanowisko tzw. rezerw technicznych, które obciąża się w granicach czasu rezerwowego.

Wreszcie zdarzają się wypadki bezczynności urządzeń zainstalowanych, lecz każdej chwili mogących być uruchomionymi. Ponieważ kalkulacja kosztów operuje klasą kosztów bezczynności, to amortyzacja urządzeń nieczynnych musi to konto obciążać w zakresie danego wydziału.

Inż. Jerzy Witowski.

Wiadomości różne i komunikaty:

Nowy przydział samochodów ciężarowych dla sektora prywatnego.

Państwowe Zakłady i Warsztaty Samochodowe Warszawa, Chmielna róg Wielkiej oferują sektorowi prywatnemu nabycie od 2.000 do 3.000 samochodów ciężarowych „Gaz” i i pół tonowych produkcji rosyjskiej (licencja Forda).

Samochody odkryte (bez plandeki) malowane na kolor szary lub zielony, bez narzędzi z jednym kołem zapasowym ogumionym (650X20).

Zużycie opon 25%. Zużycie benzyny od 18 do 20 l. na 100 km (gwarancja wozu 3-miesięczna).

Wszystkie wozy po generalnym remoncie (własny koszt remontu Zakładów ca 150.000,— zł).

W niedługim czasie projektuje się uruchomienie w kraju części zapasowych do tych samochodów.

W pierwszych 2 miesiącach, poczynając od mies. marca br. Zakłady będą dysponowały od 300 do 350 sztuk samochodów, w następnych po 150 sztuk.

Koszt samochodu wyniesie od 250.000 do 270.000,— zł. Przy zamówieniu obowiązuje przedpłata w wysokości 50%, reszta przy odbiorze wozu.

Odbiór w Gliwicach, Łodzi, częściowo w Warszawie. Reflektanci prześlą odwrotnie zamówienia wraz z przedpłatą 50% wartości wozu pod adresem Izby Przemysłowo-

Handlowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31 (pokój 12), podając jednocześnie z którego punktu odbiorczego firma reflektowałaaby na odbiór samochodu.

Zapotrzebowanie żelaza i stali

Zapotrzebowanie żelaza i stali (wyrobów hutniczych) na II półrocze (lipiec—grudzień) 1947 winny zgłosić odwrotnie prywatne przedsiębiorstwa przemysłowe (z wyjątkiem przemysłu spożywczego) w Związku Przemysłowców na formularzach ustalonych przez Ministerstwo Przemysłu. — Formularze te są do nabycia w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu (ul. Mickiewicza 31, pok. 9).

Odroczenie terminu zeznań podatkowych dla osób fizycznych

Na podstawie § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 1 grudnia 1946 r. o wykonaniu dekretu o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr. 5 z 1947 r., poz. 27) odroczył Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu do dnia 31-go marca 1947 r. włącznie termin składania zeznań podatkowych o obrocie i dochodzie osiągniętym w roku kalendarzowym 1946 — o ile chodzi o osoby fizyczne i spadki nieobjęte.

Zaznaczamy, że odroczenie to dotyczy Okręgu Izby Skarbowej w Poznaniu.

Obowiązek podatkowy zjednoczeń przemysłowych

W związku z nasuwającymi się wątpliwościami co do rozmiaru obowiązku podatkowego w zakresie podatku obrotowego zjednoczeń przemysłowych podległych Centralnemu Zarządowi Państwowego Przemysłu Spożywczego Ministerstwa Aproprowiacji i Handlu oraz centralnym zarządom przemysłów Ministerstwa Przemysłu jak również zorganizowanych na analogicznych zasadach zjednoczeń przemysłowych podległych innym ministerstwom, Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że opłaty pobierane w latach 1945 i 1946 przez zjednoczenia przemysłowe od podległych im przedsiębiorstw i zakładów pracy, przeznaczone na koszty utrzymania i pokrycie podatków zjednoczeń, należy przy obecnym stanie prawnym zjednoczeń do czasu ostatecznego unormowania tego stanu, uznawać za przychody nie stanowiące obrotu podlegającego opodatkowaniu podatkiem obrotowym.

BIURKA

Krzeseła gięte, Meble szkolne

Poznańska Centrala Mebli - L. KONIECZNY

Przedstawicielstwa fabryczne

POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 5, tel. 39-71



**Pierze
Puch
Kołdry**

Materace poduszkowe
Wózki dziecięce

M. Mielcarek

ul. Wroclawska 30, tel. 41-49

Kupujemy

łuszcze zwierzęce i roślinne, stearynę, glicerynę, glikol, olejki, pachnidła i barwniki do kosmetyków

J. i S. Stempniewicz — Poznań 2
ulica Marsz. Focha 34.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

SUROWCE ODPADKOWE

Złom żelazny, metalowy, manufakturę, stłuczkę szklaną, szmaty i inne odpadki skupuje w każdej ilości na

SKŁADNICY ul. Ks. Józefa 12a

(obok Rzeźni Miejskiej)

Odbiór większych ilości odpadków własnymi środkami. Na żądanie szczegółowe oferty. Na SKŁADNICY duży zapas żelaza użytkowego. Przy skupie odpadków może znaleźć zatrudnienie nawet 200 uczciwych i pracowitych zbieraczy na korzystnych warunkach.

Marnotrawstwo w gospodarce surowcami odpadkowymi to działalność na szkodę Gospodarki Narodowej.

mgr **Jan PANTOFLIŃSKI**

Skup Surowców Odpadkowych

SKŁADNICE:

BIURA:

Ks. Józefa 12a

Mickiewicza 12a, tel. 42-03

Dworzec Osobowy, Poznań-Garbary

HOTEL CONTINENTAL

Poznań, Św. Marcin 36 — tel. 1940—2008—2009

96 pokoi — woda bieżąca ciepła i zimna — centralne ogrzewanie
telefony w pokojach

Śniadalnia czynna od 7 do 11.



Do Nabycia w Drogeriach i Perfumeriach

Cena ogłoszeń: za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 15,—
Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P. A. P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-82, 23-83, 23-88

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon 30-80 i oddz. Kraków, Rynek Ol. 46 —
Tel. 593-56 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16
Tel. 17-56 — Toruń, ul. Mostowa 38.

Administracja: Księgarnia Wilak
Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V - 4085
Cena numeru 15,— zł, prenumerata
kwartalnie 150,— zł